

Η

ΕΝΙΑΙΑ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

4^ο ΚΛΙΜΑΚΙΟ

Συνήλθε στην έδρα της την 1^η Απριλίου 2022 με την εξής σύνθεση: Γεώργιος Κουκούτσης Πρόεδρος, Μαργαρίτα Κανάβα Εισηγήτρια και Γερασιμούλα-Μαρία Δρακονταειδή Μέλη.

Για να εξετάσει την από 24.02.2022 Προδικαστική Προσφυγή, με Γενικό Αριθμό Κατάθεσης (ΓΑΚ) Αρχή Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών (ΑΕΠΠ) 311/28.02.2022 του προσφεύγοντος οικονομικού φορέα με την επωνυμία «.....» (εφεξής ο «προσφεύγων»), που εδρεύει στ.. ..., οδός ..., αριθμ. ..., όπως εκπροσωπείται νόμιμα.

Κατά του ... (εφεξής η «αναθέτουσα αρχή»), όπως εκπροσωπείται νόμιμα και κατά : α) της απόφασης της Συγκλήτου που ελήφθη κατά την από 2.12.2021 συνεδρίαση (Θέμα 28) περί έγκρισης των υπ' αριθμ. 1/30.11.2021 και 2/30.11.2021 Πρακτικού της Επιτροπής Διαγωνισμού αναφορικά με τον έλεγχο των δικαιολογητικών συμμετοχής, τεχνικών και οικονομικών προσφορών και ανακήρυξης προσωρινών αναδόχων (εφεξής η «πρώτη προσβαλλόμενη») και β) της απόφασης της Συγκλήτου που ελήφθη κατά την από 27.01.2022 συνεδρίαση (Θέμα 28) περί έγκρισης του υπ' αριθμ. 3/10.01.2022 Πρακτικού της Επιτροπής Διαγωνισμού αναφορικά με τον έλεγχο των δικαιολογητικών κατακύρωσης των προσωρινών αναδόχων (εφεξής η «δεύτερη προσβαλλόμενη») και

Κατά του παρεμβαίνοντος οικονομικού φορέα με την επωνυμία «...» (εφεξής ο «παρεμβαίνων»), που εδρεύει στο ..., ..., αριθμ. ..., όπως εκπροσωπείται νόμιμα.

Με την προδικαστική προσφυγή του ο προσφεύγων αιτείται να ακυρωθούν οι προσβαλλόμενες αποφάσεις κατά το σκέλος που κρίνεται αποδεκτή η προσφορά του παρεμβαίνοντος για το Τμήμα 3 του διαγωνισμού και κατακυρώνεται στον παρεμβαίνοντα το εν λόγω Τμήμα.

Με την παρέμβασή του ο παρεμβαίνων επιδιώκει την απόρριψη της προσφυγής και τη διατήρηση της ισχύος της προσβαλλόμενης.

Η συζήτηση άρχισε, αφού άκουσε την Εισηγήτρια Μαργαρίτα Κανάβα

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα

Σκέφτηκε κατά το Νόμο

1. Επειδή, για την άσκηση της προσφυγής έχει καταβληθεί παράβολο κατά το άρθρο 363 παρ.1 και 2 του Ν. 4412/2016 και άρθρο 5 παρ.1 και 2 του Π.Δ. 39/2017, συνολικού ποσού 600 ευρώ (βλ. ηλεκτρονικό παράβολο με κωδικό ..., την από 28.02.2022 πληρωμή στην ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ και την εκτύπωση από την σελίδα της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων του Υπουργείου Οικονομικών περί αυτόματης δέσμευσης) το οποίο και υπολογίζεται με βάση την προϋπολογιζόμενη δαπάνη του Τμήματος 3 της σύμβασης σχετικά με το οποίο ασκείται η προδικαστική προσφυγή, ήτοι 21.876,43 ευρώ μη συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ.

2. Επειδή η αναθέτουσα αρχή με την υπ' αριθμ. ... Διακήρυξη προκήρυξε δημόσιο ανοικτό ηλεκτρονικό διαγωνισμό με αντικείμενο «Επισκευή, Αναγόμωση και Προμήθεια πυροσβεστήρων για τις ανάγκες των κτηρίων του ... (...)» για τα έτη 2022-2023», με κριτήριο κατακύρωσης της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς βάσει τιμής, προϋπολογισθείσας συνολικά δαπάνης 140.000,00 ευρώ, συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ. Ο διαγωνισμός υποδιαιρείται σε τέσσερα Τμήματα, οι δε προσφορές μπορούν να υποβληθούν για ένα ή περισσότερα ή όλα τα Τμήματα.

3. Επειδή το πλήρες κείμενο της διακήρυξης καταχωρήθηκε στο Κεντρικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων στις 16.09.2021 με ΑΔΑΜ ..., καθώς και στη διαδικτυακή πύλη του ΕΣΗΔΗΣ, όπου έλαβε αύξοντα αριθμό ... για το Τμήμα 3.

4. Επειδή, ο επίδικος διαγωνισμός που προκήρυξε η αναθέτουσα αρχή ενόψει του αντικειμένου του, της προϋπολογισθείσας αξίας της σύμβασης και

του χρόνου εκκίνησης της διαδικασίας ανάθεσης εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του Βιβλίου IV του Ν. 4412/2016.

5. Επειδή η υπό εξέταση προδικαστική προσφυγή: α) έχει ασκηθεί εμπρόθεσμα, καθόσον κατατέθηκε στις 24.02.2022 στον ηλεκτρονικό τόπο για του διαγωνισμού, λαμβανομένου υπ' όψιν ότι οι προσβαλλόμενες αποφάσεις κοινοποιήθηκαν στους συμμετέχοντες μέσω της επικοινωνίας του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού στις 14.02.2022 β) ασκήθηκε με τη χρήση του τυποποιημένου εντύπου του Παραρτήματος Ι του ΠΔ 39/2017 και γ) κοινοποιήθηκε στην ΑΕΠΠ από την αναθέτουσα αρχή στις 28.02.2022 με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 1 του άρθρου 361 και τις παρ. 1 και 2 του άρθρου 362 του Ν. 4412/2016 και την παρ. 1 εδ. α) του άρθρου 4, και την παρ. 2 του άρθ. 8 του ΠΔ 39/2017.

6. Επειδή στις 24.02.2022 η αναθέτουσα αρχή προέβη σε κοινοποίηση της υπό εξέταση προσφυγής, δια μέσω της «επικοινωνίας» του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού προς όλους τους ενδιαφερόμενους σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ. 1 α του ΠΔ 39/2017.

7. Επειδή με την υπ' αριθμ. 436/2022 Πράξη του Προέδρου του 4^{ου} Κλιμακίου, ορίσθηκε Εισηγητής και ημερομηνία συζήτησης και κλήθηκε η αναθέτουσα αρχή να υποβάλει τις απόψεις της επί της υπό εξέταση προσφυγής.

8. Επειδή ο παρεμβαίνων κατέθεσε στις 4.03.2022, ήτοι εμπροθέσμως, μέσω της επικοινωνίας του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού, την με αριθμό ΓΑΚ ΠΑΡ 1401/2022 παρέμβασή του, για την οποία θεμελιώνει άμεσο, προσωπικό και ενεστώς έννομο συμφέρον καθώς η προσφορά του έχει κριθεί αποδεκτή για το Τμήμα 3 του διαγωνισμού και έχει κατακυρωθεί το εν λόγω Τμήμα σε αυτόν και ως εκ τούτου, επιδιώκει τη διατήρηση της προσβαλλόμενης.

9. Επειδή η αναθέτουσα αρχή την 11.03.2022 απέστειλε στην ΑΕΠΠ μέσω του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού τις απόψεις της επί της προσφυγής, οι οποίες κοινοποιήθηκαν στους προσφεύγοντα και παρεμβαίνοντα αυθημερόν.

10. Επειδή, σε συνέχεια των ανωτέρω, η ως άνω προσφυγή νομίμως εισάγεται ενώπιον του 4^{ου} Κλιμακίου της Ε.Α.ΔΗ.ΣΥ σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 346 και 360 του ν. 4412/2016 και του άρθρου 3 του Π.Δ/τος 39/2017.

11. Επειδή στο υπό κρίση διαγωνισμό για το Τμήμα 3 έλαβαν μέρος τρεις οικονομικοί φορείς, ήτοι ο προσφεύγων, ο παρεμβαίνων και ο οικονομικός φορέας «...». Με την πρώτη προσβαλλόμενη απόφαση, η αναθέτουσα αρχή έκρινε αποδεκτές τις προσφορές και των τριών ως άνω διαγωνιζομένων και ανακηρύχθηκε ο παρεμβαίνων προσωρινός ανάδοχος του διαγωνισμού για το Τμήμα 3, ο δε προσφεύγων κατατάχτηκε δεύτερος σε σειρά μειοδοσίας. Κατόπιν δε ελέγχου των δικαιολογητικών κατακύρωσης, με τη δεύτερη προσβαλλόμενη απόφαση κατακυρώθηκε το Τμήμα 3 του διαγωνισμού στον παρεμβαίνοντα

12. Επειδή, ο προσφεύγων, ως προσφέρων του υπό κρίση διαγωνισμού, του οποίου η προσφορά κρίθηκε αποδεκτή και κατατάχτηκε δεύτερος σε σειρά μειοδοσίας θεμελιώνει καταρχάς έννομο συμφέρον για την άσκηση προδικαστικής προσφυγής κατά των προσβαλλόμενων ως βλαπτόμενος, ως προς το μέρος που αφορά στην αποδοχή της προσφοράς του παρεμβαίνοντος ερειδόμενο στη ζημία του από τυχόν παράνομη συμμετοχή τρίτου στον διαγωνισμό και στο επιδιωκόμενο όφελος από την απόρριψη της προσφοράς του (βλ. ΕΑ ΣτΕ 1216/2006, πρβλ ΕΑ ΣτΕ 512/2002, 517/2001), επιδιώκοντας ευλόγως να του ανατεθεί η συγκεκριμένη σύμβαση.

13. Επειδή το άρθρο 18 του Ν.4412/2016 ορίζει ότι: «1. Οι αναθέτουσες αρχές αντιμετωπίζουν τους οικονομικούς φορείς ισότιμα και χωρίς διακρίσεις και ενεργούν με διαφάνεια, τηρώντας την αρχή της αναλογικότητας, της αμοιβαίας αναγνώρισης, της προστασίας του δημόσιου συμφέροντος, της προστασίας των δικαιωμάτων των ιδιωτών, της ελευθερίας του ανταγωνισμού και της προστασίας του περιβάλλοντος [...]»

14. Επειδή το άρθρο 88 του ν. 4412/2016 ορίζει ότι : «1. Όταν οι προσφορές φαίνονται ασυνήθιστα χαμηλές σε σχέση με τα έργα, τα αγαθά ή τις υπηρεσίες, οι αναθέτουσες αρχές απαιτούν από τους οικονομικούς φορείς

να εξηγήσουν την τιμή ή το κόστος που προτείνουν στην προσφορά τους, εντός αποκλειστικής προθεσμίας είκοσι (20) ημερών από την κοινοποίηση της πρόσκλησης της αναθέτουσας αρχής. Αν οικονομικός φορέας δεν ανταποκριθεί στη σχετική πρόσκληση της αναθέτουσας αρχής εντός της άνω προθεσμίας και δεν υποβάλλει εξηγήσεις, η προσφορά του απορρίπτεται ως μη κανονική και καταπίπτει υπέρ της αναθέτουσας αρχής η εγγυητική επιστολή συμμετοχής. 2. Οι εξηγήσεις που αναφέρονται στην παράγραφος 1 μπορεί να αφορούν ιδίως: α) τα οικονομικά χαρακτηριστικά της μεθόδου κατασκευής, της διαδικασίας παρασκευής ή των παρεχόμενων υπηρεσιών, β) τις επιλεγείσες τεχνικές λύσεις ή τις εξαιρετικά ευνοϊκές συνθήκες που διαθέτει ο προσφέρων για την παροχή των προϊόντων ή την παροχή των υπηρεσιών ή την εκτέλεση του έργου, γ) την πρωτοτυπία του έργου, των αγαθών ή των υπηρεσιών που προτείνονται από τον προσφέροντα, δ) τη συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις της παρ. 2 του άρθρου 18, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 89, ε) τη συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις του άρθρου 131, στ) το ενδεχόμενο χορήγησης κρατικής ενίσχυσης στον προσφέροντα, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 89. 3. Η αναθέτουσα αρχή αξιολογεί τις παρεχόμενες πληροφορίες, σε συνεννόηση με τον προσφέροντα. Μπορεί να απορρίψει την προσφορά μόνο εάν τα παρεχόμενα στοιχεία δεν εξηγούν κατά τρόπο ικανοποιητικό το χαμηλό επίπεδο της τιμής ή του κόστους που προτείνεται, λαμβανομένων υπόψη των στοιχείων που αναφέρονται στην παράγραφο 2.[...].».

15. Επειδή στους όρους της διακήρυξης προβλέπεται ότι : «... 1.3 Συνοπτική Περιγραφή φυσικού και οικονομικού αντικείμενου της σύμβασης Αντικείμενο της σύμβασης είναι η Επισκευή Αναγόμωση και Προμήθεια, πυροσβεστήρων για τις ανάγκες των κτηρίων του ... (...).

ΤΜΗΜΑ 3: Υδραυλική δόκιμη πυροσβεστήρων, εκτιμώμενης αξίας 21.876,43 €, πλέον ΦΠΑ 24% CPV: ...

3.1.2 Αξιολόγηση προσφορών 3.1.2.1 [...] Ειδικότερα : [...]γ) Στη συνέχεια η Επιτροπή Διαγωνισμού προβαίνει στην αξιολόγηση των οικονομικών προσφορών των προσφερόντων, των οποίων τα δικαιολογητικά συμμετοχής

και η τεχνική προσφορά κρίθηκαν αποδεκτά, συντάσσει πρακτικό στο οποίο καταχωρίζονται οι οικονομικές προσφορές κατά σειρά μειοδοσίας και εισηγείται αιτιολογημένα την αποδοχή ή απόρριψή τους, την κατάταξη των προσφορών και την ανάδειξη του προσωρινού αναδόχου. Εάν οι προσφορές φαίνονται ασυνήθιστα χαμηλές σε σχέση με το αντικείμενο της σύμβασης, η αναθέτουσα αρχή απαιτεί από τους οικονομικούς φορείς, μέσω της λειτουργικότητας της «Επικοινωνίας» του ηλεκτρονικού διαγωνισμού στο ΕΣΗΔΗΣ, να εξηγήσουν την τιμή ή το κόστος που προτείνουν στην προσφορά τους, εντός αποκλειστικής προθεσμίας, κατά ανώτατο όριο είκοσι (20) ημερών από την κοινοποίηση της σχετικής πρόσκλησης. Στην περίπτωση αυτή εφαρμόζονται τα άρθρα 88 και 89 ν. 4412/2016. Εάν τα παρεχόμενα στοιχεία δεν εξηγούν κατά τρόπο ικανοποιητικό το χαμηλό επίπεδο της τιμής ή του κόστους που προτείνεται, η προσφορά απορρίπτεται ως μη κανονική. Σε κάθε περίπτωση η κρίση της Α.Α. σχετικά με τις ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές και την αποδοχή ή όχι των σχετικών εξηγήσεων εκ μέρους των προσφερόντων ενσωματώνεται στην κατωτέρω ενιαία απόφαση (παράγραφος 3.3.1.) Στη συνέχεια, εφόσον το αποφαινόμενο όργανο της αναθέτουσας αρχής εγκρίνει τα ανωτέρω πρακτικά εκδίδεται απόφαση για τα αποτελέσματα όλων των ανωτέρω σταδίων («Δικαιολογητικά Συμμετοχής», «Τεχνική Προσφορά» και «Οικονομική Προσφορά») και η αναθέτουσα αρχή προσκαλεί εγγράφως, μέσω της λειτουργικότητας της «Επικοινωνίας» του ηλεκτρονικού διαγωνισμού στο ΕΣΗΔΗΣ, τον πρώτο σε κατάταξη μειοδότη στον οποίον πρόκειται να γίνει η κατακύρωση («προσωρινός ανάδοχος») να υποβάλει τα δικαιολογητικά κατακύρωσης, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 103 και την παράγραφο 3.2 της παρούσας, περί πρόσκλησης για υποβολή δικαιολογητικών. Η απόφαση έγκρισης των πρακτικών δεν κοινοποιείται στους προσφέροντες και ενσωματώνεται στην απόφαση κατακύρωσης[...]

3.3 Κατακύρωση - σύναψη σύμβασης

3.3.1. Τα αποτελέσματα του ελέγχου των παραπάνω δικαιολογητικών κατακύρωσης και της εισήγησης της Επιτροπής επικυρώνονται με την απόφαση κατακύρωσης, στην οποία ενσωματώνεται η απόφαση έγκρισης των πρακτικών των περ. α & β της παρ. 2 του άρθρου 100 του ν.

4412/2016 (περί αξιολόγησης των δικαιολογητικών συμμετοχής, της τεχνικής και της οικονομικής προσφοράς). Η αναθέτουσα αρχή κοινοποιεί, μέσω της λειτουργικότητας της «Επικοινωνίας», σε όλους τους οικονομικούς φορείς που έλαβαν μέρος στη διαδικασία ανάθεσης, εκτός από όσους αποκλείστηκαν οριστικά δυνάμει της παρ. 1 του άρθρου 72 του ν. 4412/2016, την απόφαση κατακύρωσης, στην οποία αναφέρονται υποχρεωτικά οι προθεσμίες για την αναστολή της σύναψης σύμβασης, σύμφωνα με τα άρθρα 360 έως 372 του ν. 4412/2016, μαζί με αντίγραφο όλων των πρακτικών της διαδικασίας ελέγχου και αξιολόγησης των προσφορών, και, επιπλέον, αναρτά τα δικαιολογητικά του προσωρινού αναδόχου στα «Συνημμένα Ηλεκτρονικού Διαγωνισμού». Μετά την έκδοση και κοινοποίηση της απόφασης κατακύρωσης οι προσφέροντες λαμβάνουν γνώση των λοιπών συμμετεχόντων στη διαδικασία και των στοιχείων που υποβλήθηκαν από αυτούς, με ενέργειες της αναθέτουσας αρχής. Κατά της απόφασης κατακύρωσης χωρεί προδικαστική προσφυγή ενώπιον της ΑΕΠΠ, σύμφωνα με την παράγραφο 3.4 της παρούσας. Δεν επιτρέπεται η άσκηση άλλης διοικητικής προσφυγής κατά της ανωτέρω απόφασης [...].».

16. Επειδή, κατά τα παγίως γενόμενα δεκτά από τη νομολογία, η διακήρυξη του διαγωνισμού αποτελεί κανονιστική πράξη, η οποία διέπει το διαγωνισμό και δεσμεύει τόσο την αναθέτουσα αρχή, η οποία διενεργεί αυτόν (ΕΣ Πράξεις VI Τμήματος 78/2007, 19/2005, 31/2003), όσο και τους διαγωνιζόμενους. Η δε παράβαση των διατάξεων (όρων) αυτής, οδηγεί σε ακυρότητα των εγκριτικών πράξεων του αποτελέσματος του διαγωνισμού και των κατακυρωτικών αυτού πράξεων (Ολ ΣΤΕ 2137/1993). Κατά συνέπεια, τυχόν παράβαση ουσιώδους όρου της διακήρυξης, είτε κατά τη διάρκεια του διαγωνισμού, είτε κατά τη συνομολόγηση της σύμβασης, καθιστά μη νόμιμη τη σχετική διαδικασία (ΕΣ Πράξη VI Τμήματος 78/2007). Επομένως, η αναθέτουσα αρχή θεσπίζοντας τους όρους της διακήρυξης αυτοδεσμεύεται και είναι υποχρεωμένη να τους εφαρμόσει χωρίς παρεκκλίσεις, η δε παράβαση των όρων αυτής οδηγεί σε ακυρότητα των εγκριτικών πράξεων του αποτελέσματος του διαγωνισμού. Παρομοίως, οι διαγωνιζόμενοι πρέπει να

τηρούν απολύτως τους όρους της διακήρυξης και να υποβάλλουν την προσφορά τους σύμφωνα με αυτούς.

17. Επειδή η έννοια της αδικαιολόγητα χαμηλής προσφοράς δεν αποδίδεται ρητά από τις διατάξεις των Ενωσιακών Οδηγιών, αλλά αποτελεί αόριστη αξιολογική έννοια (βλ. Δ. Ράικος Δημόσιες Συμβάσεις, σελ. 858). Ως εκ τούτου, πρέπει να καθορίζεται συγκεκριμένα σε κάθε σύμβαση σε σχέση με το αντικείμενο που αποτελεί το περιεχόμενό της, (βλ. Απόφ. Γεν. Δικαστ. υπόθ. T-495/04, σκέψη 94). Εφόσον όμως δεν καθορίζεται στις οδηγίες ο τρόπος υπολογισμού του ορίου πέραν του οποίου υφίσταται αδικαιολόγητα χαμηλή προσφορά, εναπόκειται στα κράτη-μέλη και στις αναθέτουσες αρχές να καθορίσουν τον τρόπο υπολογισμού αυτού του ορίου. Ωστόσο, οι οδηγίες αλλά και ο νόμος 4412/2016 επιβάλλουν στην αναθέτουσα αρχή να εξακριβώσει την ύπαρξη της όχι μόνο σε αυτές τις προσφορές που είναι έκδηλα υπερβολικά χαμηλές αλλά και σε αυτές που φαίνονται σε αυτήν ως αδικαιολόγητα χαμηλή προσφορά (ΔΕΚ Απόφ. C-103/88, σκ. 27). Η έννοια της αδικαιολόγητα χαμηλής προσφοράς δεν θεμελιώνεται αορίστως από την αναθέτουσα αρχή αλλά καθορίζεται με αναφορά στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και συνθήκες του υπό εκτέλεση έργου. Η δε κρίση της αναθέτουσας αρχής ως προς τον χαρακτηρισμό της προσφοράς, ελέγχεται δικαστικά ως προς την υπέρβαση των άκρων ορίων της διακριτικής ευχέρειας που διαθέτει (βλ. ΕΣ Τμ. Μείζ. Επτ. Σύνθ. 1077/2016, ΕΣ Τμ. IV Πράξεις 3/2017, 21/2016) και πλέον υπάγεται στον έλεγχο της ΑΕΠΠ (ΑΕΠΠ 235/2017, σκ 5).

18. Επειδή περαιτέρω έχει κριθεί νομολογιακά, αναφορικά με την υποχρέωση της αναθέτουσας αρχής να ελέγχει την αξιοπιστία μιας προσφοράς, ότι απορρέει από την προηγούμενη ύπαρξη αμφιβολιών ως προς αυτήν, λαμβανομένου υπόψη ότι το άρθρο 69 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ το οποίο ενσωματώθηκε στην εθνική έννομη τάξη με το άρθρο 88 του ν. 4412/2016, έχει ως κύριο σκοπό να μην αποκλείεται προσφέρων από τη διαδικασία χωρίς να του έχει δοθεί η δυνατότητα να δικαιολογήσει το περιεχόμενο της προσφοράς του η οποία φαίνεται υπερβολικά χαμηλή. Συνεπώς, μόνον εφόσον προκύπτουν τέτοιες αμφιβολίες οφείλει η αρμόδια επιτροπή αξιολογήσεως να ζητήσει τις προσήκουσες διευκρινίσεις ως προς τη

σύνθεση της προσφοράς, προτού, ενδεχομένως, την απορρίψει. Αντιθέτως, στην περίπτωση που μια προσφορά δεν φαίνεται υπερβολικά χαμηλή, το εν λόγω άρθρο δεν εφαρμόζεται. Τέτοιες αμφιβολίες μπορεί να υφίστανται, μεταξύ άλλων, εάν προκύπτει αβεβαιότητα ως προς, αφενός, το κατά πόσον ορισμένη προσφορά τηρεί τη νομοθεσία της χώρας εντός της οποίας πρέπει να παρασχεθούν οι υπηρεσίες, στον τομέα αμοιβών του προσωπικού, συνεισφοράς στο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης και τηρήσεως των κανόνων ασφάλειας και υγιεινής στον χώρο εργασίας ή των πωλήσεων επί ζημιά, και, αφετέρου, το κατά πόσον στην προσφερόμενη τιμή ενσωματώνονται όλες οι δαπάνες που προκύπτουν από τις τεχνικές πτυχές της προσφοράς (απόφαση της 8ης Οκτωβρίου 2015, Secolux κατά Επιτροπής, T-90/14, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2015:772, σκέψη 62). Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι η εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής εκτίμηση του κατά πόσον συντρέχει περίπτωση υπερβολικά χαμηλής προσφοράς διενεργείται σε δύο στάδια. Ειδικότερα, σε ένα πρώτο στάδιο, η αναθέτουσα αρχή οφείλει να εκτιμήσει αν οι υποβληθείσες προσφορές «φαίνονται» ασυνήθιστα χαμηλές. Η χρήση του ρήματος «φαίνονται» σημαίνει ότι η αναθέτουσα αρχή προβαίνει σε μία εκ πρώτης όψεως εκτίμηση του κατά πόσον οι προσφορές είναι ασυνήθιστα χαμηλές. Ως εκ τούτου, δεν επιβάλλεται στην αναθέτουσα αρχή η υποχρέωση να προβεί αυτεπαγγέλτως σε διεξοδική ανάλυση της συνθέσεως κάθε προσφοράς προκειμένου να διαπιστώσει ότι αυτή δεν αποτελεί ασυνήθιστα χαμηλή προσφορά. Δηλαδή η αναθέτουσα αρχή οφείλει μόνο να εκτιμήσει αν οι υποβληθείσες προσφορές περιέχουν ένδειξη ικανή να δημιουργήσει την υποψία ότι ενδέχεται να είναι ασυνήθιστα χαμηλές. Αν δεν υπάρχει τέτοια ένδειξη στις υποβληθείσες προσφορές και αυτές δεν φαίνονται συνεπώς ασυνήθιστα χαμηλές, η αναθέτουσα αρχή δύναται να συνεχίσει την αξιολόγησή τους και τη διαδικασία αναθέσεως της συμβάσεως. Αντιθέτως, αν υφίστανται ενδείξεις ικανές να δημιουργήσουν την υποψία στην αναθέτουσα αρχή ότι ορισμένη προσφορά ενδέχεται να είναι ασυνήθιστα χαμηλή, τότε αυτή οφείλει να προβεί, σε δεύτερο στάδιο, στον έλεγχο της συνθέσεως της προσφοράς προκειμένου να βεβαιωθεί ότι η προσφορά δεν είναι ασυνήθιστα χαμηλή.

19. Επειδή, επομένως, προς αποτροπή των ανωτέρω δυσμενών συνεπειών, καθιερώνεται διακριτική ευχέρεια της αναθέτουσας αρχής στον εντοπισμό των προσφορών οι οποίες φαίνονται ως ασυνήθιστα χαμηλές, η δε έκταση της υποχρέωσης αιτιολόγησης, την οποία υπέχει η αναθέτουσα αρχή σε περίπτωση που εκτιμά ότι η οικονομική προσφορά δεν φαίνεται ασυνήθιστα χαμηλή, είναι περιορισμένη και, εντεύθεν, δεν υποχρεούται να προβεί σε διεξοδική ανάλυση της σύνθεσης κάθε προσφοράς, προκειμένου να διαπιστώσει ότι αυτή δεν αποτελεί ασυνήθιστα χαμηλή προσφορά. (ΣΕ ΕΑ 12/2020), εκτός εάν κάποιος διαγωνιζόμενος προβάλει ειδικούς και συγκεκριμένους ισχυρισμούς περί υποβολής υπερβολικά χαμηλής προσφοράς εκ μέρους άλλου διαγωνιζομένου, οπότε γεννάται υποχρέωση της αναθέτουσας αρχής να απαντήσει επί των προβληθέντων ουσιωδών αυτών ισχυρισμών διαλαμβάνοντας ειδικά αιτιολογημένη κρίση σχετικά με το εάν η επίμαχη οικονομική προσφορά είναι ή όχι ασυνήθιστα χαμηλή, ύστερα από εκτίμηση όχι απλώς μόνο του εκ μέρους του προσφεύγοντος ισχυρισμών αλλά και της λυσιτέλειας των αναγκαίων διευκρινήσεων, κατ' εφαρμογή της προαναφερόμενης διάταξης του άρθρου 88 του ν.441.2016.

20. Επειδή ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι η αναθέτουσα αρχή όφειλε, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 88 του ν. 4412/2016 να απορρίψει την προσφορά του παρεμβαίνοντος ως ασυνήθιστα χαμηλή, καθώς ανέρχεται μόλις σε 7.962€, ήτοι στο 1/3 της αξίας του Τμήματος 3 και οι προσφορές των λοιπών συμμετεχόντων είναι υψηλότερες κατά 9.000€ και 10.000€. Περαιτέρω, ο προσφεύγων προβάλλει ότι δεν ενσωματώνεται η πρώτη προσβαλλόμενη απόφαση στη δεύτερη προσβαλλόμενη απόφαση περί κατακύρωσης, κατά παράβαση του άρθρου 3.3.1 της διακήρυξης, καθώς και ότι η αναθέτουσα αρχή δεν ανάρτησε τα δικαιολογητικά κατακύρωσης στα «Συνημμένα ηλεκτρονικού διαγωνισμού» και δεν αναφέρεται στην απόφαση κατακύρωσης οι προθεσμίες περί αναστολής της σύναψης σύμβασης.

21. Επειδή, σύμφωνα με τον όρο 1.3 της διακήρυξης, αντικείμενο του παρόντος διαγωνισμού είναι η επισκευή, αναγόμωση και προμήθεια, πυροσβεστήρων για τις ανάγκες των κτηρίων της αναθέτουσας αρχής, το δε Τμήμα 3 αφορά μόνον την υδραυλική δόκιμη των πυροσβεστήρων και η

εκτιμώμενη αξία του ανέρχεται σε 21.876,43 €, πλέον ΦΠΑ 24%. Περαιτέρω, όπως αναφέρεται στην πρώτη προσβαλλόμενη απόφαση, οι οικονομικές προσφορές των τριών συμμετεχόντων διαμορφώθηκαν ως ακολούθως.

Παρεμβαίνων 7.962,00€

Προσφεύγων 17.000€

... 18.377€

22. Επειδή, ο ισχυρισμός του προσφεύγοντος ότι η δηλωθείσα από τον παρεμβαίνοντα τιμή ύψους 7.962,00 ευρώ είναι ασυνήθιστα χαμηλή είναι απορριπτέος καταρχάς ως αόριστος και αναπόδεικτος καθώς ουδέν περαιτέρω προβάλλει ο προσφεύγων προς απόδειξη του, παρά μόνον ότι η εν λόγω τιμή είναι συγκριτικά χαμηλότερη των έτερων δυο οικονομικών προσφορών. Ως δε έχει εκτεθεί υπό σκέψεις 17-19, η αναθέτουσα αρχή έχει διακριτική ευχέρεια και όχι υποχρέωση, κατ' εκτίμηση, ιδίως της απόκλισης της οικονομικής προσφοράς εκάστου διαγωνιζομένου από την προϋπολογισθείσα δαπάνη, να καλέσει προς παροχή των αναγκαίων διευκρινίσεων, εκείνους από τους διαγωνιζομένους, των οποίων την οικονομική προσφορά κρίνει ως ασυνήθιστα χαμηλή, ενώ εξάλλου ο προσφεύγων δεν προβάλλει ισχυρισμούς περί υπέρβασης, εν προκειμένω, των άκρων ορίων της διακριτικής ευχέρειας της αναθέτουσας αρχής. Το δε γεγονός ότι ο προσφεύγων έχει δηλώσει χαμηλή τιμή σε σχέση με τους άλλους διαγωνιζόμενους ουδόλως συνιστά εξ' αυτού και μόνον επαρκές κριτήριο για την θέωρηση της προσφοράς του ως ασυνήθιστα χαμηλής σε συνάρτηση και με τον προϋπολογισμό της υπό ανάθεση σύμβασης καθώς, κατά την κατάρτιση της προσφοράς του ο παρεμβαίνων μπορεί να διαφοροποιηθεί από τον προϋπολογισμό, γεγονός το οποίο άλλωστε ανάγεται στην ευχέρεια του να οργανώνει την άσκηση της επιχειρηματικής του δραστηριότητας, βάσει της δυναμικότητας της επιχείρησής του, το βάρος του επιχειρηματικού του κινδύνου και τις επιχειρηματικές προσδοκίες του κατά τον κρίσιμο, κατά περίπτωση, χρόνο. Περαιτέρω, η αναθέτουσα αρχή στις απόψεις της αιτιολογεί πλήρως, ειδικώς και επαρκώς τους λόγους για τους οποίους έκρινε ότι η προσφορά του παρεμβαίνοντος δεν είναι ασυνήθιστα χαμηλή, καθώς αναφέρει ότι *«Η υδραυλική δοκιμή αποτελείται από το γέμισμα με νερό του πυροσβεστήρα, τη*

διαμόρφωση της πίεσης του πυροσβεστήρα στα κατάλληλα *bar* ανάλογα με τον τύπο του, στην αξιολόγηση και το στέγνωμά του. Η συντήρηση και η αναγόμωση του πυροσβεστήρα αποτελούν άλλα στάδια, εντελώς διακριτά από την υδραυλική δοκιμή, αποτελούν δε και άλλο τμήμα της διακήρυξης. Η υδραυλική δοκιμή είναι μια διαδικασία η οποία γίνεται εφάπαξ ανά 10ετία, κατά την οποία γίνεται έλεγχος, αν είναι κατάλληλο για περαιτέρω χρήση το σώμα του πυροσβεστήρα. Ειδικότερα, η δοκιμή περιλαμβάνει τα στάδια της παραλαβής του πυροσβεστήρα, της αποσυμπίεσης αυτού, του αδειάσματος του, του γεμισματος με νερό, της πίεσης του πυροσβεστήρα στα κατάλληλα *bar* ανάλογα με τον τύπο του και τέλος την αξιολόγηση, το στέγνωμα, το έλεγχο των μερών του πυροσβεστήρα, με το γέμισμα του υλικού εφόσον είναι κατάλληλο και την τελική συμπίεση του πυροσβεστήρα. Η διαδικασία της υδραυλικής δοκιμής περιγράφεται υπό τους αριθμούς 4, 5, 6 και 7 της προσφοράς της εταιρείας και η τιμή της αφορά μόνο τα σημεία αυτά, ήτοι τα σημεία 4, 5, 6 και 7. Τα δε μεταφορικά από και προς το εργαστήριο έχουν υπολογιστεί στο τμήμα που αφορά την συντήρηση και στο τμήμα που αφορά την αναγόμωση, αφού προηγούνται της υδραυλικής δοκιμής. Επιπλέον, σύμφωνα με την προσφορά της εν λόγω εταιρείας, η συντήρηση - αναγόμωση - υδραυλική δοκιμή θα γίνει από έναν συντηρητή ο οποίος θα φέρει και την ευθύνη όλης της συντήρησης, καθώς η υδραυλική δοκιμή παρεμβάλλεται στην διαδικασία της συντήρησης. Να σημειωθεί ότι, όπως αναφέρεται στην προσφορά της η εταιρεία ... διαθέτει ιδιόκτητο κέντρο υδραυλικών δοκιμών πυροσβεστήρων». Σημειωτέον ότι τα ανωτέρω επιβεβαιώνονται και από τον παρεμβαίνοντα, ο οποίος επιπροσθέτως δηλώνει ότι έχει συνεργασία με την μεγαλύτερη εταιρεία πυροσβεστικών ειδών της Ελλάδας καθώς και ότι έχει ήδη ξεκινήσει διαδικασία για δημιουργία κέντρου υδραυλικών δοκιμών πυροσβεστήρων άνευ ραφής, στοιχεία τα οποία του παρέχουν ανταγωνιστικό πλεονέκτημα. Επομένως, βάσει των προεκτεθέντων, ορθώς και νομίμως η αναθέτουσα αρχή έκρινε ότι η προσφορά του παρεμβαίνοντος δεν είναι ασυνήθιστα χαμηλή και ο σχετικός λόγος της προσφυγής τυγχάνει απορριπτέος ως αβάσιμος.

23. Επειδή περαιτέρω, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου η αναθέτουσα αρχή δεν εξέδωσε μια απόφαση στην οποία ενσωματώνεται η απόφαση έγκρισης των Πρακτικών της Επιτροπής Διαγωνισμού περί αξιολόγησης των δικαιολογητικών συμμετοχής, τεχνικών και οικονομικών προσφορών, αλλά δυο διακριτές αποφάσεις, ήτοι την απόφαση που ελήφθη στην από 2.12.2021 συνεδρίαση (Θέμα 28) και την απόφαση που ελήφθη κατά την από 27.01.2022 συνεδρίαση (Θέμα 28) περί έγκρισης του υπ' αριθμ. 3/10.01.2022 Πρακτικού της Επιτροπής Διαγωνισμού. Ωστόσο, ουδεμία βλάβη επικαλείται άλλα ούτε και υπέστη ο προσφεύγων από την έκδοση δυο διακριτών αποφάσεων αντί μίας, ως προβλέπει ο όρος 3.3.1 της διακήρυξης, δοθέντος ότι ουδόλως απαστερήθηκε της δυνατότητας προσβολής οιασδήποτε εξ' αυτών δια προδικαστικής προσφυγής και ως εκ τούτου ο σχετικός ισχυρισμός προβάλλεται αλυσιτελώς. Ομοίως τυγχάνουν απορριπτέες ως αλυσιτελώς προβαλλόμενες και οι αιτιάσεις του προσφεύγοντος ότι αφενός μεν η αναθέτουσα αρχή δεν ανάρτησε τα δικαιολογητικά κατακύρωσης στα «Συνημμένα ηλεκτρονικού διαγωνισμού» και αφετέρου δεν αναφέρονται στην απόφαση κατακύρωσης οι προθεσμίες περί αναστολής της σύναψης σύμβασης, καθώς ουδεμία βλάβη επικαλείται άλλα ούτε και υπέστη ο προσφεύγων εκ των ανωτέρω, δεδομένου ότι χορηγήθηκε από την αναθέτουσα αρχή πρόσβαση σε όλους τους διαγωνιζόμενους στα δικαιολογητικά κατακύρωσης των προσωρινών αναδόχων, οι δε προθεσμίες αναστολής σύναψης της σύμβασης προκύπτουν ευθέως εκ του νόμου και άρα η έλλειψη μνείας αυτών στη δεύτερη προσβαλλόμενη προδήλως δεν συνεπάγεται τη μη, εν προκειμένω, εφαρμογή τους. Συνεπώς, η υπό κρίση προσφυγή τυγχάνει απορριπτέα εν συνόλω.

24. Επειδή γίνεται δεκτή εν συνόλω η εισήγηση.

25. Επειδή, κατόπιν των ανωτέρω η υπό εξέταση προδικαστική προσφυγή πρέπει να απορριφθεί.

26. Επειδή, ύστερα από τα εκτεθέντα στην προηγούμενη σκέψη, η παρέμβαση πρέπει να γίνει δεκτή

26. Επειδή, ύστερα από τα εκτεθέντα στην προηγούμενη σκέψη, πρέπει να καταπέσει το παράβολο που κατέθεσε ο προσφεύγων.

Για τους λόγους αυτούς

Απορρίπτει την προσφυγή

Δέχεται την παρέμβαση

Ορίζει την κατάπτωση του παραβόλου

Κρίθηκε και αποφασίσθηκε την 1^η Απριλίου 2022 και εκδόθηκε στις 6 Απριλίου 2022 στον Άγιο Ιωάννη Ρέντη.

**Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΟΥΚΟΥΤΣΗΣ**

**Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΡΟΥΜΕΛΙΩΤΗ**